

Datum
18 maart 2003

Ons kenmerk
CW2003/U59827

Onderdeel
Directie Constitutionele
Zaken en Wetgeving

Inlichtingen
Mw. mr. drs. J.S. Clarisse
T (070) 426 7110
F (070) 426 7634

Uw kenmerk

Onderwerp
Stemmachines

Blad
1 van 2

Aantal bijlagen

Bezoekadres
Schedeldoekshaven 200
2511 EZ Den Haag

Postadres
Postbus 20011
2500 EA Den Haag

Geachte

Eind januari jl. ontving ik uw brief, met daarbij een afschrift van uw brief aan de firma Nedap-Groenendaal, waarin u verzoekt tot aanpassing van stemmachines voor mensen met een lichamelijke handicap. Helaas heeft een reactie op uw brief langer op zich laten wachten dan wenselijk is; hiervoor mijn excuses.

Ik heb begrip voor het feit dat het voor u en uw man niet prettig was om op een krukje te moeten klimmen voordat u uw stem kon uitbrengen. Niettemin ben ik van mening dat veel gemeenten over het algemeen hun best doen om stemlokalen qua ligging en inrichting zoveel mogelijk geschikt te doen zijn voor kiezers met een lichamelijke handicap. Op grond van de Kieswet zijn zij daartoe ook verplicht. Vanuit het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties wordt voorafgaand aan een verkiezing, altijd een zgn. Wenkenblad aan alle gemeenten gezonden. Dit Wenkenblad is mede opgesteld door de Chronisch zieken- en Gehandicaptenraad, en bevat suggesties aan gemeenten om stemlokalen zodanig uit te kiezen en in te richten dat ook lichamelijke gehandicapten zoveel mogelijk zelfstandig hun stem kunnen uitbrengen. Onder andere wordt in het Wenkenblad aangegeven op welke hoogte het tafelblad zich het beste kan bevinden. Van de gemeente Dordrecht is mij bekend dat lichamelijke gehandicapten desgewenst met een zgn. stemstokje de stemmachine kunnen bedienen.

Het Landelijk Bureau Toegankelijkheid heeft onlangs onderzoek verricht naar de toegankelijkheid van stembureaus. Het onderzoeksrapport met aanbevelingen heb ik naar alle gemeenten gestuurd, zodat zij daaraan waar mogelijk gevolg kunnen geven bij volgende verkiezingen.

Vorig jaar hebben de Tweede-Kamerleden Verburg en Mosterd mij schriftelijk vragen gesteld over de rolstoelbereikbaarheid van stemlocaties en stemmachines. In antwoord daarop heb ik onder meer geschreven dat ik van de

Datum
18 maart 2003

Ons kenmerk
CW2003/U59827

Blad
2 van 2

stemmachinelieferancier heb begrepen dat de bevestigingsknop in de rechteronderhoek van het paneel geprogrammeerd kan worden. Dat geldt momenteel niet voor de correctieknop en de blanco-stemknop. Dat is op zich te veranderen. Echter, een overweging om die knoppen niet rechtsonderaan het stempaneel te plaatsen, is dat de kiezer dan onbewust deze knoppen kan indrukken als hij op de stemmachine leunt. De leverancier van de stemmachines heeft aangegeven daarover ook daadwerkelijk klachten te hebben ontvangen.

Voorts heb ik aangegeven dat het verplaatsen van de bewuste knoppen in veel gevallen niet noodzakelijk is voor een goede bereikbaarheid van de knoppen. Ervan uitgaande dat de tafel goed is afgesteld (volgens de richtlijnen van het Wenkenblad), heeft een rolstoelgebruiker die zijn rolstoel met de rugleuning onder of dwars ten opzichte van de tafel plaatst, een arm bereik nodig van maximaal 55 centimeter om alle knoppen te kunnen bedienen. Indien de knoppen rechtsonderaan zijn geprogrammeerd, moet het arm bereik maximaal 47 centimeter zijn.

Ik ben me ervan bewust dat er ondanks alle maatregelen en goede bedoelingen, toch altijd kiezers zullen zijn die alleen met hulp van iemand anders kunnen stemmen. Desgewenst kunnen zij gebruik maken van een kiezerspas waarmee zij kunnen stemmen in een stembureau naar keuze, dat wellicht beter aan hun behoeften voldoet. In de praktijk is het nu eenmaal niet goed mogelijk om alle stembureaus qua ligging en inrichting honderd procent bereikbaar te doen zijn.

Hoogachtend,

DE MINISTER VAN BINNENLANDSE ZAKEN EN KONINKRIJKSRELATIES,
voor deze,
de Directeur Constitutionele Zaken en Wetgeving,

mr. H.P. Heida

